

Ostrowska, Teresa

"Zawód dentysty - lekarza stomatologa na ziemiach polskich w XIX i XX wieku", pod red. Bożeny Urbanek, Warszawa 2007 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 52/3-4, 331-332

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

części (łącznie 118 stron). *Część trzecia*: dzieje anatomii patologicznej w polskim Wrocławiu (1945–1990), *Posłowie, Summary* (łącznie 77 stron). Pozostałe pięć pozycji dokumentujących (łącznie 57 stron).

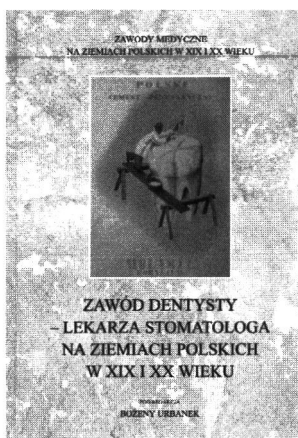
Omyłkowo na s. 96 w ustępie drugim podano datę „20 lat później” zamiast „200 lat później”.

Książka jest wydana w wersji polsko-niemieckiej: stronicie parzyste są pisane po polsku, a nieparzyste – po niemiecku. Druk jest dwuszpaltowy, papier kredowy, oprawa twarda w pomarańczowym kolorze z wizerunkiem „Nowego Instytutu Anatomii Patologicznej” we Wrocławiu, na ostatniej stronicie okładki znajduje się fotografia i informacje o autorze.

Publikacja jest przeznaczona dla polskiego i niemieckiego odbiorcy, zwłaszcza dla historyków nauki z wykształceniem przyrodniczym.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

Zawód dentysty – lekarza stomatologa na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Pod redakcją Bożeny Urbaneck. Zawody medyczne na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Warszawa 2007, Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, Akademia Medyczna w Warszawie, Śląska Akademia Medyczna, 8°, 291 s., ilustr.

Ta kolejna publikacja z serii: *Zawody medyczne na ziemiach polskich w XIX i XX wieku* obejmuje *Wstęp, Introduction*, 18 artykułów, *Indeks osób, Indeks instytucji i Spis ilustracji* (60 pozycji).

Artykuły są uszeregowane chronologicznie wg treści, a tematyka ich jest bardzo rozstrzelona. Autorzy, pisząc je, korzystali głównie z prasy stomatologicznej i medycznej. Opisywali wskazówki lekarzy dentystów z XIX wieku dotyczące pielęgnacji zębów; wiele uwagi poświęcili sprawom konfliktu pomiędzy stomatologami – lekarzami dentystami – dentystami – uprawnionymi technikami dentystycznymi – technikami dentystycznymi, ich kompetencjami, uprawnieniami, wykształceniem, tytułami zawodowymi; opisywali działalność i poziom Warszawskim Szkół Medycznych zakładanych w latach 1891–1909 przez Jakuba Levy’ego, Ludwika Szymańskiego, A. Troppa, Gutmana, prezentowali sylwetki stomatologów rozwijających swoją dyscyplinę, prowadzących działalność społeczną i organizatorską, zajmujących się dodatkowo poezją, a także tych,

którzy funkcjonowali na Ziemi Ciechanowskiej; opisywali polskie czasopiśmiennictwo stomatologiczne w okresie międzywojennym („Kronika Dentystryczna”, „Kwartalnik Stomatologiczny”, „Przegląd Dentystryczny”, „Wiadomości Dentystryczne”, „Polska Dentystryka”, „Polska Stomatologia”, „Dentystryczne Wiadomości Związkowe”, „Dwumiesięcznik Stomatologiczny”); zajmowali się wyposażeniem gabinetów dentystrycznych i pracowni techniczno-dentystrycznych w latach 1898–1939 w sprzęt i narzędzia; omawiali sprawy zawodowe stomatologów jak reklama dentystryczna, ogłoszenia w prasie fachowej, organizacje zawodowe; badali kształtowanie się wrocławskiego środowiska stomatologii akademickiej po II wojnie światowej; na koniec zajęli się znakami graficznymi książek lekarzy i współczesnych stomatologów polskich.

Wszystkie te prace są napisane rzetelnie, ze znajomością tematu, opatrzone piśmiennictwem. Bogato ilustrowany jest zwłaszcza artykuł o wyposażeniu gabinetów dentystrycznych i o ekslibrisach. Cenny jest dołączony szczegółowy *Indeks instytucji* zajmujący aż 13 szpalt. Można by tylko pragnąć, aby zamieszczono tu również charakterystykę stomatologów zajmujących się także historią medycyny; poza wspomnianymi już we *Wstępie* lekarzami do tego grona należy również doc. Bożena Bujalowska. Przydałyby się także informacje o autorach.

Publikacja jest wartościowa i potrzebna. Ma format dużej ósemki i twardą okładkę ozdobioną fragmentem przedwojennej reklamy cementu dentystrycznego przedstawiającej dentystę opierającego się o wyolbrzymiony trzonowy ząb. Książka ta przyda się stomatologom, historykom nauki i historykom techniki.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

„MAJĄ I BABY LEKI PRZEDZIWNNE...”

Iwona A r a b a s : *Apteczki domowe w polskich dworach szlacheckich. Studium z dziejów kultury zdrowotnej*, Warszawa 2006.

Posiadaczki „przedziwnych leków”, „którymi leczą jak doskonale lekarki” to bohaterki osiemnastowiecznej anonimowej satyry o znamienym tytule *Krytyka na baby, które się doktorstwem bawią*. Książka Iwony Arabas to w gruncie rzeczy rozprawa o owych „bawiących się”, czyli zajmujących się niemal profesjonalnie lekami i „doktorstwem”, kobietach. Wpisuje się nie tylko w badania nad „dziejami kultury zdrowotnej”, ale i w badania nad miejscem kobiet w dawnych wiekach.

Wiele mówi się i pisze obecnie o społecznych rolach kobiet. Jest to temat modny i podejmują go przedstawiciele różnych dziedzin nauki. Przez wieki, niezależnie od kręgu kulturowego, kobiety miały do wypełnienia trzy życiowe role: żony, matki i gospodyni. Każda z owych ról wymagała od nich umiejętności